

Šrí Adi Šankaračárja

Bhadža Góvindam

Jednoho dne se Šrí Šankara procházel se svými žáky po ulici ve Varánasí. Potkal starého učence, který přeříkával gramatická pravidla Sánskrtu. Šankarovi se starce zželelo, přišel k němu a poradil mu, aby vzhledem ke svému pokročilému věku neztrácel čas gramatikou, obrátil svou mysl k Bohu, začal jej uctívat a odevzdal se mu. Tato příhoda dala podnět ke vzniku zpěvu „Bhadža Góvindam“.

Prvních 12 slok složil Šankara. Tato část se proto nazývá „dvādaśa manjarikā stotram“ (zpěv, který je kyticí dvanácti slok – květů). Ze čtrnácti žáků, kteří byli tehdy se svým Mistrem, prý každý přidal po jedné sloce. Těchto čtrnáct slok je nazýváno „caturdaśa manjarika stotram“ (zpěv, který je kyticí čtrnácti slok – květů). Guru byl potěšen svými žáky a odměnil je tím, že složil dalších 5 slok na závěr. Celý zpěv Bhadža Góvindam má tedy celkem 31 slok.

भजगोविन्दं भजगोविन्दं

गोविन्दं भजमूढमते

संप्राप्ते सन्निहिते काले

नहि नहि रक्षति ढुकृञ्करणे ॥ १ ॥

*bhajagovindam bhajagovindam
govindam bhajamūḍhamate
saṁprāpte sannihite kāle
nahi nahi rakṣati ḍukṛñkarane ॥1॥*

Uctívej Góvindu, uctívej Góvindu,
uctívej Góvindu, ty blázne!
Až vyprší tvůj čas a přijde smrt,
pravidla gramatiky tě určitě nezachrání. ॥1॥

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां

कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम्

यल्लभसे निजकर्मोपात्तं

वित्तं तेन विनोदय चित्तम् ॥ २ ॥

*mūḍha jahīhi dhanāgamatṛṣṇām
kuru sadbuddhiṃ manasi vitṛṣṇām
yallabhase nijakarmopāttam
vittam tena vinodaya cittam ॥2॥*

Ty blázne, vzdej se své neuhasitelné touhy hromadit majetek,
zbav svou mysl marných žádostí a naplň ji dobrými a posvátnými myšlenkami.
Bud' spokojený se vším, co přijde jako odměna za minulé činy
a naplň tímto bohatstvím svou mysl. ॥2॥

नारीस्तनभर नाभीदेशं

दृष्ट्वा मागामोहावेशम्

एतन्मांसावसादि विकारं

मनसि विचिन्तय वारं वारम् ॥ ३ ॥

*nārīstanabhara nābhīdeśam
dṛṣṭvā māgāmohāveśam
etanmāmsāvasādi vikāram
manasi vicintaya vāram vāram ॥3॥*

Vidíš-li plná ňadra a břicho mladých dívek,
nestaň se kořistí strašlivého klamu.
Je to jen upravené maso a sádlo.
Nezapomínej na to a neustále si to připomínej. ॥3॥

नलिनीदलगत जलमतितरलं

तद्वज्जीवितमतिशयचपलम्

विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं

लोकं शोकहतं च समस्तम् ॥ ४ ॥

*nalinīdalagata jalamatitaralaṃ
tadvajjīvitamatiśayacapalam
viddhi vyādhyabhimānagrastaṃ
lokaṃ śokahataṃ ca samastam ||4||*

Tak jako je kapka vody zachycená na lotosovém listu velice nestálá,
tak je i život člověka nanejvýš nejistý.
Pochop, že je náchylný k neduhům jako jsou nemoce a sobectví
a že veškerý světský život je převážně sužován utrpením. ||4||

यावद्वित्तोपार्जन सक्तः

स्तावन्निज परिवारो रक्तः

पश्चाज्जीवति जर्जर देहे

वार्ता कोऽपि न पृच्छति गेहे ॥ ५ ॥

*yāvadvittopārjana saktah
stāvannija parivāro raktah
paścājjīvati jarjara dehe
vārtāṃ ko'pi na pṛcchati gehe || 5||*

Dokud jsi zdrav a jsi schopen vydělávat,
tak ti všichni nejbližší projevují náklonnost.
Ale jakmile tvé tělo ve stáří zeslábne,
tak už s tebou doma nikdo neztratí ani slovo. ||5||

यावत्पवनो निवसति देहे

तावत्पृच्छति कुशलं गेहे

गतवति वायौ देहापाये

भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये ॥ ६ ॥

*yāvotpavano nivasati dehe
tāvatpṛcchati kuśalaṃ gehe
gatavati vāyau dehāpāye
bhāryā bibhyati tasminkāye || 6||*

Dokud ve tvém těle přebývá životní dech,
tak se doma všichni starají o tvé blaho.
Ale jakmile životní dech odejde a tělo se svalí,
tak se i tvá žena začne té mrtvoly bát. ||6||

बालस्तावत्क्रीडासक्तः

तरुणस्तावत्तरुणीसक्तः

वृद्धस्तावच्चिन्तासक्तः

परे ब्रह्मणि कोऽपि न सक्तः ॥ ७ ॥

*bālastāvatkriḍāsaktaḥ
taruṇastāvattaruṇīsaktaḥ
vṛddhastāvaccintāsaktaḥ
pare brahmaṇi ko'pi na saktaḥ || 7||*

V dětství se člověk zajímá jen o hry.
V mládí jej přitahují ženy.
Ve stáří je člověk pohlčen obavami a strachem.
Běda! Nikdo není přitahován k Parabrahman. ||7||

काते कान्ता कस्ते पुत्रः

संसारोऽयमतीव विचित्रः

कस्य त्वं कः कुत आयातः

तत्त्वं चिन्तय तदिह भ्रातः ॥ ८ ॥

*kāte kāntā kaste putraḥ
saṁsāro'yamatīva vicitraḥ
kasya tvaṁ kaḥ kuta āyātaḥ
tattvaṁ cintaya tadiha bhrātaḥ || 8||*

Kdo je tvá žena? Kdo je tvůj syn?
Tato saṁsāra je vskutku velice podivná.
Čí jsi? Kdo jsi? Odkud jsi přišel?
O těchto pravdách teď přemýšlej, bratře. ||8||

सत्सङ्गत्वे निस्सङ्गत्वं

निस्सङ्गत्वे निर्मोहत्वम्

निर्मोहत्वे निश्चलतत्त्वं

निश्चलतत्त्वे जीवन्मुक्तिः ॥ ९ ॥

*satsaṅgatve niṣṅgatvaṁ
niṣṅgatve nirmohatvaṁ
nirmohatve niścalatattvaṁ
niścalatattve jīvanmuktiḥ ॥9॥*

Díky Satsangu přijde nepřipoutanost.
Nepřipoutanost vede ke zničení iluze.
Zničení iluze umožní stav nepohnuté mysli,
Nepohnutá mysl vede k vysvobození za živa (Džívan Mukti). ॥9॥

वयसिगते कः कामविकारः

शुष्के नीरे कः कासारः

क्षीणेवित्ते कः परिवारः

ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः ॥ १० ॥

*vayasigate kaḥ kāmavikārah
śuṣke nīre kaḥ kāsārah
kṣīṇevitte kaḥ parivārah
jñāte tattve kaḥ saṁsārah ॥10॥*

Kde je chtíč, když je mládí pryč?
Kde je jezero, když se voda vypaří?
Kde jsou příbuzní, když přijdeš o majetek?
Kde je samsára, když poznáš Pravdu? ॥10॥

मा कुरु धन जन यौवन गर्व

हरति निमेषात्कालः सर्वम्

मायामयमिदमखिलं हित्वा

ब्रह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥ ११ ॥

*mā kuru dhana jana yauvana garvaṁ
harati nimeṣātkālaḥ sarvaṁ
māyāmayamidamakhilam hitvā
brahmapadam tvam praviśa viditvā ॥11॥*

Nebud' pyšný na svůj majetek, přátele a mládí.
To všechno odnese za chvíli čas.
Pochop, že je to pouhá iluze
a dosáhni stavu Brahman. ॥11॥

दिनयामिन्यौ सायं प्रातः

शिशिरवसन्तौ पुनरायातः

कालः क्रीडति गच्छत्यायुः

तदपि न मुञ्चत्याशावायुः ॥ १२ ॥

*dinayāminyau sāyam prātaḥ
śiśiravasantaḥ punarāyātaḥ
kālaḥ kṛīḍati gacchatyāyuh
tadapi na muñcatyāśāvāyuh ॥12॥*

Světlo a tma, úsvit a soumrak,
jaro a zima stále dokola přicházejí a zase mizí.
Čas si hraje svou hru a promarněný život utíká,
avšak bouře žádostí neutichá. ॥12॥

काते कान्ता धन गतचिन्ता

वातुल किं तव नास्ति नियन्ता

त्रिजगति सज्जनसं गतिरैका

भवति भवार्णवतरणे नौका ॥ १३ ॥

*kāte kāntā dhana gatacintā
vātula kiṃ tava nāsti niyantā
trijagati sajjanasam gatiraikā
bhavati bhavārṇavataraṇe naukā ||13||*

Proč si děláš neustále starosti o svou ženu a majetek?
Ty pomatenče! Myslíš, že nad sebou nemáš nikoho, kdo by tě vedl?
Ve všech třech světech tě může zachránit pouze loď Satsangu,
která tě převezde přes oceán samsáry. ||13||

जटिलो मुण्डी लुञ्छितकेशः

काषायाम्बरबहुकृतवेषः

पश्यन्नपि चन पश्यति मूढः

उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः ॥ १४ ॥

*jaṭilo muṇḍī luñchitakeśaḥ
kāṣāyāambarabahukṛtaveśaḥ
paśyannapi cana paśyati mūḍhaḥ
udaranimittam bahukṛtaveśaḥ ||14||*

Jeden asketa má zacuchané vlasy, jiní mají hlavu oholenou, další si vlasy jeden po druhém vytrhali,
někteří se předvádějí v šafránových šatech a v mnoha dalších úborech.
I když mají pravdu přímo před očima, stejně ji hlupáci nevidí.
A všemi těmi převleky se jen maskují, aby si zajistili snadné živobytí.

अङ्गं गलितं पलितं मुण्डं

दशनविहीनं जतं तुण्डम्

वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं

तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥ १५ ॥

*aṅgam galitam palitam muṇḍam
daśanavihīnam jataṃ tuṇḍam
vṛddho yāti gṛhītvā daṇḍam
tadapi na muñcatyāśāpiṇḍam ||15||*

Tělo je staré a opotřebované, vlasy zešedivěly,
všechny zuby jsou pryč
a stařec se belhá o berlích.
A přesto se nevzdá balíku svých žádostí. ||15||

अग्रे वह्निः पृष्ठेभानुः

रात्रौ चुबुकसमर्पितजानुः

करतलभिक्षस्तरुतलवासः

तदपि न मुञ्चत्याशापाशः ॥ १६ ॥

*agre vahniḥ pṛṣṭhebhānuḥ
rātrau cubukasamarpitajānuḥ
karatalabhikṣastarutalavāsaḥ
tadapi na muñcatyāśāpāśaḥ ||16||*

Před sebou oheň, v zádech slunce.
V noci sedí asketa skrčený s koleny u brady,
žije pod stromem a almužny dostává jen tak do dlaní,
a přesto se nedokáže vymanit z provazů žádostí, jimiž je spoután. ||16||

कुरुते गङ्गासागरगमनं

व्रतपरिपालनमथवा दानम्

ज्ञानविहिनः सर्वमतेन

मुक्तिं न भजति जन्मशतेन ॥ १७ ॥

*kurute gaṅgāsāgaragamanam
vrataparipālanamathavā dānam
jñānavihinaḥ sarvamatena
muktim na bhajati janmaśatena ||17||*

Člověk může vykonat pout' tam, kde se řeka Ganga vlévá do moře.
Může držet půsty nebo přispívat na charitu.
Nemá-li však poznání Brahman, tak podle všech všech filosofických škol
nemůže ani po stu zrození dosáhnout osvobození. ||17||

सुर मंदिर तरु मूल निवासः

शय्या भूतल मजिनं वासः

सर्व परिग्रह भोग त्यागः

कस्य सुखं न करोति विरागः ॥ १८ ॥

*sura maṁdira taru mūla nivāsaḥ
śayyā bhūtala majinaṁ vāsaḥ
sarva pariḡraha bhoga tyāgaḥ
kasya sukhaṁ na karoti virāgaḥ ॥18॥*

Žije pod stromem v chrámovém prostoru,
jeho postelí je holá země a oděn je do jelení kůže
Vzdal se touhy po světském majetku a pozemských radostech.
Komu by taková odpoutanost nepřinesla štěstí? ॥18॥

योगरतो वाभोगरतोवा

सङ्गरतो वा सङ्गवीहिनः

यस्य ब्रह्मणि रमते चित्तं

नन्दति नन्दति नन्दत्येव ॥ १९ ॥

*yogarato vābhogaratovā
saṅgarato vā saṅgavīhinaḥ
yasya brahmaṇi ramate cittam
nandati nandati nandatyeva ॥19॥*

Člověk může mít požitek z jógy, nebo si může vychutnávat světské radosti (bhóga),
může být ve společnosti ostatních, nebo být o samotě,
ale jen ten, jehož mysl si užívá Brahman,
zakouší skutečnou blaženost. ॥19॥

भगवद् गीता किञ्चिदधीता

गङ्गा जललव कणिकापीता

सकृदपि येन मुरारि समर्चा

क्रियते तस्य यमेन न चर्चा ॥ २० ॥

*bhagavad gītā kiñcidadhītā
gaṅgā jalalava kaṇikāpītā
sakṛdapi yena murāri samarcā
kriyate tasya yamena na carcā ॥20॥*

Ten, kdo byť jen trochu studoval Bhagavat Gítu,
kdo se napil byť jen jediné kapky vody z řeky Gangy,
kdo aspoň jednou uctíval Krišnu Muráriho (ničitele démona Mury),
ten bude dozajista uchráněn před rozepří s Jamou, Pánem Smrti. ॥20॥

पुनरपि जननं पुनरपि मरणं

पुनरपि जननी जठरे शयनम्

इह संसारे बहुदुस्तारे

कृपयाऽपारे पाहि मुरारे ॥ २१ ॥

*punarapi jananaṁ punarapi maraṇaṁ
punarapi janani jaṭhare śayanam
iha saṁsāre bahudustāre
kṛpayā'pāre pāhi murāre ॥21॥*

Další zrození, další smrt,
a opět musím ležet v matčině děloze!
Pachtím se v nekonečném oceánu samsáry, který je tak těžké překročit.
Milostivý ničiteli Mury (Pane Krišno), prosím zachraň mne. ॥21॥

रथ्या चर्पट विरचित कन्थः

पुण्यापुण्य विवर्जित पन्थः

योगी योगनियोजित चित्तो

रमते बालोन्मत्तवदेव ॥ २२ ॥

*rathyā carpaṭa viracita kanthaḥ
punyāpunya vivarjita panthaḥ
yogī yoganiyojita citto
ramate bālonmattavadeva ||22||*

Jógin, který nosí oděv slátaný ze zbytků šatů, které našel podél cesty,
poutník, jenž kráčí po cestě mimo dobro a zlo,
jehož mysl je ve spojení s Nejvyšším Principem,
žije radostně jako dítě nebo blázen. ||22||

कस्त्वं कोऽहं कुत आयातः

का मे जननी को मे तातः

इति परिभावय सर्वमसारम्

विश्वं त्यक्त्वा स्वप्न विचारम् ॥ २३ ॥

*kastvaṁ ko'haṁ kuta āyātaḥ
kā me janani ko me tātaḥ
iti paribhāvaya sarvamasāram
viśvaṁ tyaktvā svapna vicāram ||23||*

Kdo jsi? Kdo jsem já? Odkud jsem přišel?
Kdo je má matka? Kdo je můj otec?
Přemýšlej o tom a pochop, že veškeré světské zkušenosti
jsou bezcenné a neskutečné jako sen a odhod' je. ||23||

त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णुः

व्यर्थं कुप्यसि मय्यसहिष्णुः

भव समचित्तः सर्वत्र त्वं

वाञ्छस्यचिराद्यदि विष्णुत्वम् ॥ २४ ॥

*tvayi mayi cānyatraiko viṣṇuḥ
vyarthaṁ kupyasi mayyasahiṣṇuḥ
bhava samacittaḥ sarvatra tvam
vāñchasyacirādyadi viṣṇutvam ||24||*

Ve mně, v tobě a ve všem ostatním sídlí jedna jediná skutečnost – Višnu.
Úplně zbytečně se na mne zlobíš a jsi netrpělivý,
chceš-li brzy dosáhnout stavu Višnu,
musíš si vypěstovat mysl, která je za všech okolností vyrovnaná. ||24||

शत्रौ मित्रे पुत्रे बन्धौ

मा कुरु यत्नं विग्रहसन्धौ

सर्वस्मिन्नपि पश्यात्मानं

सर्वत्रोत्सृज भेदाज्ञानम् ॥ २५ ॥

*śatrau mitre putre bandhau
mā kuru yatnaṁ vighrahasandhau
sarvaśminnapi paśyātmaṇaṁ
sarvatrotsrja bhedājñānam ॥25॥*

Nemrhej silami v boji s nepřáteli či přáteli, se svými dětmi či příbuznými,
nebo ve snaze získat lásku či přátelství.
Ve všech bytostech spatřuj své vlastní Já (Átman)
a vzdej se pocitu duality, jenž vyvěrá z nevědomosti. ||25||

कामं क्रोधं लोभं मोहं

त्यक्त्वाऽत्मानं भावय कोऽहम्

आत्मज्ञान विहीना मूढाः

ते पच्यन्ते नरकनिगूढाः ॥ २६ ॥

*kāmaṁ krodhaṁ lobhaṁ moham
tyaktvā'tmaṇaṁ bhāvaya ko'ham
ātmajñāna vihinā mūḍhāḥ
te pacyante narakanigūḍhāḥ ॥26॥*

Osvobod' se od žádostí, zlosti, lačnosti a posedlosti,
a zakusíš, že jseš opravdu Átman. – pocit „Já jsem To“ (Soham)
Ti, kteří nemají poznání Átman, jsou hlupáci,
kteří jako zajatci musí trpět v pekle. ||26||

गेयं गीता नाम सहस्रं

ध्येयं श्रीपति रूपमजस्रम्

नेयं सज्जन सङ्गे चित्तं

देयं दीनजनाय च वित्तम् ॥ २७ ॥

*geyaṁ gītā nāma sahasraṁ
dhyeyaṁ śrīpati rūpamajasram
neyaṁ sajjana saṅge cittam
deyaṁ dīnajanāya ca vittam ॥27॥*

Pravidelně recituj Bhagavat Gítu a Višnu Sahasranám,
neustále medituj na Boží formu (Šrí Pati = Lakšmí + Višnu)
raduj se ze společnosti dobrých a svatých lidí (satsang)
a sdílej svůj majetek s chudými a strádajícími. ॥27॥

सुखतः क्रियते रामाभोगः

पश्चाद्धन्त शरीरे रोगः

यद्यपि लोके मरणं शरणं

तदपि न मुञ्चति पापाचरणम् ॥ २८ ॥

*sukhataḥ kriyate rāmābhogaḥ
paścāddhanta śarīre rogaḥ
yadyapi loke maraṇam śaraṇam
tadapi na muñcati pāpācaraṇam ॥28॥*

Člověk hledá štěstí a vrhá se do smyslových požitků.
Bohužel je pak tělo zákonitě vystaveno nemocem,
A i když člověk ví, že světský život končí smrtí,
odmítá se vzdát této cesty hříchu. ॥28॥

अर्थमनर्थं भावय नित्यं

नास्तिततः सुखलेशः सत्यम्

पुत्रादपि धन भाजां भीतिः

सर्वत्रैषा विहि रीतिः ॥ २९ ॥

*arthamanartham bhāvaya nityam
nāstitataḥ sukhaleśaḥ satyam
putrādapi dhana bhājām bhītiḥ
sarvatraiṣā vihiā rītiḥ ॥29॥*

Měj neustále na paměti, že majetek může být zhoubný.
Ve skutečnosti nepřinese člověku nikdy ani trochu štěstí.
Bohatý člověk se bojí dokonce i svého syna.
A tak je to s bohatstvím všude. ॥29॥

प्राणायामं प्रत्याहारं

नित्यानित्य विवेकविचारम्

जाप्यसमेत समाधिविधानं

कुर्ववधानं महदवधानम् ॥ ३० ॥

*prāṇāyāmaṁ pratyāhāraṁ
nityānitya vivekavicāram
jāpyasameta samādhividhānaṁ
kurvavadhānaṁ mahadavadhānam ॥30॥*

Prováděj Pránajámu a Prtjaharu,
Rozlišuj mezi skutečným a neskutečným,
Opakuj při meditaci Boží jméno či mantru (Džapa)
A toto všechno dělej s nejvyšší pečlivostí a vytrvalostí. ॥30॥

गुरुचरणाम्बुज निर्भर भक्तः

संसारादचिराद्भव मुक्तः

सेन्द्रियमानस नियमादेवं

द्रक्ष्यसि निज हृदयस्थं देवम् ॥ ३१ ॥

*gurucaraṇāmbuja nirbhara bhakataḥ
saṁsārādacirādbhava muktaḥ
sendriyamānasa niyamādevaṁ
drakṣyasi nija hṛdayasthaṁ devam ||31||*

Ó, řáku, jeŇž jsi velice oddán Lotosovým nohám Gura!
Nechť se brzy osvobodíš z pout světa řivota a smrti (samsáry)
prostřednictvím ovládnutí smyslů a myslí
a spatíš Boha, jeŇž přebývá ve tvém srdci. ||31||

Přeložil Martin Vinkler z různých internetových zdrojů.

Odkazy:

- [Zdrojový text v sanskrtu](#) + jeden z angl. překladů na www.sanskritdocuments.org
- [Video](#) se zhudebněným Bhadža Góvindam a českým překladem (zpívá M.S.Subbulakshmi).